

THE CULTURAL AESTHETICS OF YANGZHOU WOODBLOCK-PRINTED BOOKS IN THE QING DYNASTY: INSPIRATION FOR THE CONTEMPORARY CREATION

สุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวสมัย ราชวงศ์ชิง แรงบันดาลใจสู่การสร้างสรรคร่วมสมัย

Xueqing Cao^{1*} เสวี่ยฉิง เจา^{1*} Pongdej Chaiyakut² พงศ์เดช ไชยคุตร²
Pakamas Suwannipa³ ผกามาต สุวรรณนิภา³

Abstract

Background and Objectives: Yangzhou was one of the cultural and artistic centers during the Qing Dynasty. The woodblock printing skills of Yangzhou are not only a valuable intellectual heritage but also serve as a medium for recording the history, culture, and social life of the region. These works reflect the social structures, traditions, art, and aesthetic tastes of the era, and play a vital role in the history of Chinese printing as an important cultural medium. This research aims to: 1) study representative works of Yangzhou woodblock-printed books from the Qing Dynasty and their cultural aesthetics; 2) explore approaches to drawing inspiration for contemporary artistic creation from traditional culture; and 3) create contemporary installation artworks that integrate traditional cultural elements with modern artistic forms.

Methods: The study employed documentary research, field research, and interdisciplinary research methods to examine the cultural aesthetics found in representative works of Yangzhou woodblock-printed books from the Qing Dynasty and to explore creative pathways that connect traditional culture to contemporary art practices.

Key Findings: The results reveal that Qing Dynasty Yangzhou woodblock-printed books possess distinctive cultural and aesthetic values and play a significant role as a reference for contemporary art creation. The research resulted in the creation of an art series entitled “*Light of Impressions*”, which demonstrates the potential for integrating traditional artistic elements with modern components. The series presents new perspectives for preserving, transforming, and developing traditional art forms within contemporary society.

Implications of the Study: The study of woodblock printing integrates exceptional craftsmanship and profound cultural heritage with other disciplines. It also explores the relationship between woodblock prints and society, culture, and the environment, as well as their transformations and relevance within different historical and cultural contexts.

Conclusions and Future Study: Future research could further investigate diverse methods of integrating traditional culture with contemporary art, as well as explore additional possibilities for combining traditional cultural elements with modern design concepts.

Research Article

Received: 20 December 2023

Revised: 16 June 2024

Accepted: 17 July 2024

** Corresponding author*
email: 2067527336@qq.com

How to cite:

Cao, X., Chaiyakut, P., &
Suwannipa, P. (2025).

The cultural aesthetics of
Yangzhou woodblock-
printed books in the Qing
Dynasty: Inspiration for the
contemporary creation.

Fine Arts Journal:
Srinakharinwirot University,
29(2), 1-18.

Keywords:

Yangzhou
Woodblock-printed Books;
Cultural Aesthetics; Cultural
Creative Works; Contemporary

คำสำคัญ: หนังสือภาพพิมพ์แกะ
ไม้หยางโจว; สุนทรียภาพทาง
วัฒนธรรม; ผลงานวัฒนธรรมเชิง
สร้างสรรค์; ร่วมสมัย

¹ Graduate Student, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Thailand

¹ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Thailand

² คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University, Thailand

³ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: เมืองหยาจโจวเป็นหนึ่งในศูนย์กลางวัฒนธรรมและศิลปะในสมัยราชวงศ์ซิง ทักษะภาพพิมพ์แกะไม้เมือง หยาจโจวไม่เพียงเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ล้ำค่า แต่ยังเป็นสื่อกลางที่บันทึกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และชีวิตทางสังคมของพื้นที่หยาจโจว ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบทางสังคม ประเพณี ศิลปะ และระบอบทางสุนทรียภาพแห่งยุคสมัย โดยมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การพิมพ์ของจีนในฐานะสื่อกลางที่สำคัญ บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลงานที่เป็นตัวแทนของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยาจโจวสมัยราชวงศ์ซิงและสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของผลงาน 2) สำรวจแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม และ 3) สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจัดวางร่วมสมัยที่สะท้อนการบูรณาการองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและรูปแบบศิลปะร่วมสมัย

วิธีการศึกษา: งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร การวิจัยภาคสนาม และการวิจัยแบบสหวิทยาการ เพื่อศึกษาสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมในผลงานที่เป็นตัวแทนของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยาจโจวสมัยราชวงศ์ซิง และเพื่อสำรวจแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

ผลการศึกษาที่สำคัญ: ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ซิงมีคุณค่าทางวัฒนธรรมและสุนทรียภาพอันเป็นเอกลักษณ์ อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในฐานะแนวทางในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัย โดยงานวิจัยนี้ได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุด “แสงแห่งความประทับใจ” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของการผสมผสานองค์ประกอบทางศิลปะแบบดั้งเดิมเข้ากับองค์ประกอบสมัยใหม่ และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการสืบทอดและพัฒนา รูปแบบศิลปะแบบดั้งเดิมในสังคมร่วมสมัย

นัยสำคัญของการศึกษา: การศึกษาภาพพิมพ์แกะไม้เป็นการนำเสนอทักษะอันยอดเยี่ยมและวัฒนธรรมอันลึกซึ้งที่สัมพันธ์กับศาสตร์และสาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งในมิติของผลงานภาพพิมพ์แกะไม้กับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงและความสำคัญภายใต้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน

สรุปผลและแนวทางการศึกษาในอนาคต: สำหรับงานวิจัยในอนาคต สามารถสำรวจวิธีการที่หลากหลายยิ่งขึ้นในด้านการบูรณาการวัฒนธรรมดั้งเดิมและศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้เพิ่มเติมในการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเข้ากับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่

1. บทนำ

หยางโจว เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 2,500 ปี ตั้งอยู่ตอนกลางของมณฑลเจียงซู ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมืองหยางโจวเป็นแหล่งรวมทางวัฒนธรรมของประเทศจีนตั้งแต่สมัยโบราณ จนถึงปัจจุบัน (Shao, 2012) นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางทางการบริหารและการค้าที่สำคัญในภูมิภาคเจียงหนาน และเป็นหนึ่งในศูนย์กลางสำคัญของวัฒนธรรมจีน รวมทั้งเป็นพื้นที่สำคัญของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศจีน

ในสมัยราชวงศ์ชิง เมืองหยางโจวมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นศูนย์กลางทางการตลาด ร้านค้า และโรงงานหัตถกรรม ในฐานะที่เป็นสถานที่รวมตัวของนักปราชญ์และศิลปิน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและสร้างสรรค์ในด้านวัฒนธรรมและศิลปะอย่างมากมาย ซึ่งเป็นยุคสมัยที่อุตสาหกรรมหนังสือ ภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวได้พัฒนาเจริญรุ่งเรือง ก่อให้เกิดรูปแบบและอัตลักษณ์เฉพาะของเมืองหยางโจว ราชวงศ์ชิงถือเป็นยุครุ่งเรืองของภาพพิมพ์แกะไม้ ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ได้สะท้อนถึงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และรสนิยมทางสุนทรียภาพของยุคสมัย ซึ่งมีคำกล่าวว่า “หากไม่มีภาพพิมพ์แกะไม้ ไม่มีหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ ไม่มีหนังสือจินโบราณแบบดั้งเดิม ก็จะไม่มีการเย็บเล่มหนังสือแบบจินโบราณ” (Yang, 2006)

ทักษะภาพพิมพ์แกะไม้ในสมัยราชวงศ์ชิงมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การพิมพ์ของจีน ภาพพิมพ์แกะไม้ของราชวงศ์ชิงไม่เพียงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า แต่ยังเป็นสื่อกลางที่สำคัญสำหรับการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมจินโบราณ ภาพพิมพ์แกะไม้เป็นสื่อที่บันทึกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีทางสังคมของพื้นที่หยางโจวในสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของพื้นที่ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบทางสังคม ประเพณี วรรณกรรม และศิลปะแห่งยุคสมัย ในฐานะหนึ่งในเมืองวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจินโบราณ เมืองหยางโจวเป็นแหล่งรวมตัวของนักเขียนและศิลปินจำนวนมาก ซึ่งปรากฏให้เห็นผ่านผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

หนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางศิลปะจากการประดิษฐ์ตัวอักษร ตราประทับ การวาดภาพ และรูปแบบศิลปะอื่น ๆ การศึกษาผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ไม่เพียงช่วยให้เข้าใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น แต่ยังมีส่วนช่วยในการสืบทอดและสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า เพื่อให้สามารถบูรณาการในสังคมร่วมสมัย

ผลงานโบราณเหล่านี้ได้สร้างแรงบันดาลใจให้กับศิลปินยุคใหม่ ด้วยองค์ประกอบทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์และทักษะเชิงช่างที่ยอดเยี่ยม การประยุกต์ใช้องค์ประกอบที่หลากหลายและเปี่ยมด้วยความหมายแฝง สามารถสร้างแรงบันดาลใจสำหรับการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ซึ่งแนวทางการสร้างสรรค์ที่ผสมผสาน

ความดั้งเดิมและความทันสมัยเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความหลากหลายของศิลปะร่วมสมัยที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน ทั้งยังมีคุณค่าทางเศรษฐกิจและช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศอีกด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น งานวิจัยนี้จึงใช้ทฤษฎีการสืบทอดทางวัฒนธรรม หลักการทางทัศนศิลป์ และทฤษฎีสุนทรียภาพเชิงสร้างสรรค์ เพื่อศึกษาสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวสมัยราชวงศ์ชิง และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับศิลปะสร้างสรรค์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลงานที่เป็นตัวแทนของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวสมัยราชวงศ์ชิง และสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของผลงาน

2.2 เพื่อสำรวจแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

2.3 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจัดวางร่วมสมัยที่สะท้อนการบูรณาการองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและรูปแบบศิลปะร่วมสมัย

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 **ขอบเขตด้านพื้นที่:** พิจารณาค้นหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจว สมาคมหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้โบราณกว่างหลิงหยางโจว และสตูดิโอภาพพิมพ์แกะไม้หลี่เจียงหมิง เมืองหยางโจว

3.2 **ขอบเขตด้านเวลา:** ช่วงเวลาสำหรับการวิจัยสุนทรียศาสตร์ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ คือ สมัยราชวงศ์ชิง ส่วนช่วงเวลาสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม คือ ยุคร่วมสมัย

3.3 **ขอบเขตด้านเนื้อหา:** งานวิจัยนี้ศึกษาด้านเนื้อหาและรูปแบบของผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิง เพื่อสำรวจสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมและแนวทางการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยที่มีสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวสมัยราชวงศ์ชิง ซึ่งสะท้อนการบูรณาการองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและรูปแบบศิลปะร่วมสมัย

3.4 **ขอบเขตของการสร้างสรรค์:** การคัดเลือกข้อความ สี รูปแบบ วัฒนธรรม และสุนทรียภาพจากหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ มาเป็นองค์ประกอบของการออกแบบสร้างสรรค์สำหรับผลงานศิลปะร่วมสมัย

4. วิธิดำเนินการวิจัย

4.1 วิจัยเอกสาร: งานวิจัยนี้ใช้วิธีดำเนินการวิจัย 3 วิธีในกระบวนการวิจัย วิธีแรก คือ วิธีการวิจัยเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าผ่านเว็บไซต์ CNKI, ไปตู้เหวินคุ่ และเว็บไซต์อื่น ๆ รวมถึงการใช้แพลตฟอร์ม เช่น ห้องสมุดเมืองหนานจิง ห้องสมุดเมืองหยางโจว และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ตลอดจนการจัดซื้อหนังสือที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาคัดเลือกและเรียบเรียงเป็นเอกสารอ้างอิงและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ดำเนินการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพพิมพ์แกะไม้ รวมถึงทฤษฎีมรดกทางวัฒนธรรมและนวัตกรรม หลักทัศนศิลป์ หลักสุนทรียศาสตร์ และเอกสารทางทฤษฎีอื่น ๆ เช่น ตงซินเซียนเซิงจี, ศิลปะของจินตงซิน, คัมภีร์วัชรปรัชญาปารมิตาสูต, ประวัติศาสตร์หนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจว, การบันทึกเรือท่องเที่ยวหยางโจว, หวงซางจี, ประวัติศาสตร์ทั่วไปของจิตสำนึกทางสุนทรียภาพของประเทศจีน รวมถึงม้วนหนังสือแห่งราชวงศ์ชิง และเอกสารอื่น ๆ

4.2 วิจัยภาคสนาม: หลังจากเก็บรวบรวมเอกสารแล้ว ผู้วิจัยได้เดินทางไปเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์ภาพพิมพ์แกะไม้จินหยางโจว ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ภาพพิมพ์แกะไม้เฉพาะทางเพียงแห่งเดียวของประเทศจีน นิทรรศการเน้นกระบวนการพิมพ์แกะไม้และผลงานการพิมพ์ในแต่ละราชวงศ์ ทำให้เข้าใจประวัติศาสตร์การพิมพ์แกะไม้ของจีนอย่างรอบด้าน

นอกจากนี้ ยังได้สำรวจ สมาคมแกะสลักหนังสือโบราณกว่างหลิงหยางโจว ซึ่งเป็นองค์กรผลิตงานศิลปะแบบดั้งเดิมที่รวมการวิจัย การวางแผน การเรียบเรียง การผลิต และการจัดจำหน่าย อีกทั้งยังเป็นฐานการผลิตหนังสือด้วยวิธีการเข้าเล่มแบบโบราณที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศ

ผู้วิจัยยังได้สำรวจ สตูดิโอภาพพิมพ์แกะไม้หลี่เจียงหมิน หยางโจว ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของหลี่เจียงหมิน (Li Jiangmin) ผู้สืบทอดทักษะการแกะสลักภาพพิมพ์ไม้จีนในมณฑลเจียงซู งานหลักของสตูดิโอแห่งนี้คือ การสอนและสืบทอดทักษะ และยังทำหน้าที่เป็น “พิพิธภัณฑ์” ขนาดเล็กของภาพพิมพ์แกะไม้

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ กู๋เนี่ยนฉือ (顾念慈) ผู้อำนวยการสมาคมแกะสลักหนังสือโบราณกว่างหลิงหยางโจว และรองผู้อำนวยการสำนักงานสมาคมฯ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของเฉินอี้สือ (陈义时) ผู้สืบทอดระดับชาติ เขาได้รับการขนานนามว่าเป็น “ม้ามืดแห่งวงการแกะสลักแม่พิมพ์ไม้ของกว่างหลิง”

อีกทั้งยังสัมภาษณ์ หลี่เจียงหมิน (李江民) จากสตูดิโอภาพพิมพ์แกะไม้หลี่เจียงหมิน เมืองหยางโจว ซึ่งทำงานด้านการแกะสลักภาพพิมพ์แกะไม้มามากกว่า 40 ปี ผลงานของเขา ได้แก่ “วัชรปรัชญาปารมิตาสูต” (Diamond Sutra) และ “ภาพสี่สาวงามแห่งแผ่นดินจีน” ซึ่งได้รับรางวัลเหรียญทองจากงานศิลปนิพนธ์โลก ครั้งที่ 13 และ 14 ตามลำดับ รวมทั้งได้รับรางวัล “ศิลปินจีนดีเด่นตลอดชีพ” จากการสัมภาษณ์ ทำให้เข้าใจถึงสถานะการพัฒนาในปัจจุบันของอุตสาหกรรมภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจว ตลอดจนข้อมูลทางประวัติศาสตร์และสถานะการเก็บรักษาของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิง

4.3 วิธีวิจัยแบบสหวิทยาการ: การศึกษาภาพพิมพ์แกะไม้ไม่สามารถจำกัดอยู่เพียงสาขาวิชาเดียว นั่นคือ การออกแบบทัศนศิลป์ ด้วยทักษะอันยอดเยี่ยมและวัฒนธรรมอันลึกซึ้งที่อยู่ภายในภาพพิมพ์แกะไม้จึงควรค่าแก่การวิจัยอย่างรอบด้าน การวิจัยแบบสหวิทยาการของศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้และสาขาอื่น ๆ ทำให้สามารถสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างผลงานภาพพิมพ์แกะไม้กับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงศึกษาการเปลี่ยนแปลงและความสำคัญภายใต้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากของสมัยราชวงศ์ชิง

5.2 ได้รับแรงบันดาลใจและแนวทางในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

5.3 ได้รับชุดภาพร่างผลงานศิลปะจัดวางร่วมสมัยที่มีสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากของสมัยราชวงศ์ชิง

6. ผลการวิจัย

6.1 สุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากของสมัยราชวงศ์ชิง

ในฐานะงานศิลปะ สุนทรียภาพทางวัฒนธรรมของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สะท้อนให้เห็นในหลายมิติ ดังนี้

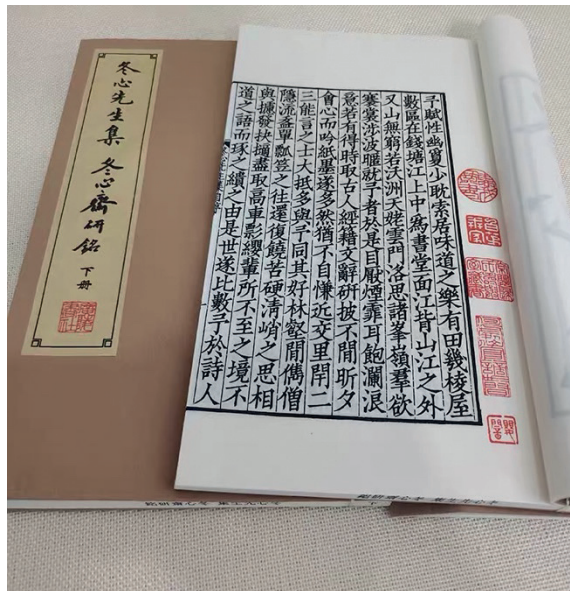
มิติที่หนึ่ง ในฐานะสื่อกลางบันทึกข้อมูลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อเป็นหลักฐานเชิงวัตถุสำหรับการอ้างอิงทางวิชาการ และใช้ประกอบการวิจัยเชิงเอกสารหรือการเรียบเรียงหนังสือโบราณ

มิติที่สอง การเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านเนื้อหา ซึ่งสะท้อนถึงบทบาททางการศึกษาของหนังสือในฐานะผลงานศิลปะ ตัวอย่างเช่น หนังสือบางเล่มนำเสนอแนวคิดของลัทธิขงจื๊อในเรื่อง “ความเมตตา ความยุติธรรม มารยาท สติปัญญา และความเชื่อใจ” รวมถึงแนวคิด “ความดีสูงสุดดุจดั่งน้ำ” ของลัทธิเต๋า เป็นต้น

มิติที่สาม ในฐานะงานศิลปะ หนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากในสมัยราชวงศ์ชิงสะท้อนให้เห็นถึงสุนทรียภาพแบบขงจื๊อ ซึ่งให้ความสำคัญกับ “ความงามและประเพณี” มุ่งแสวงหาจิตวิญญาณแห่งมนุษยนิยม และสร้างมาตรฐานทางสังคม สุนทรียภาพแบบขงจื๊อเน้นความกลมกลืนและความสมดุลระหว่าง “ความงาม” กับ “ศีลธรรม” ขงจื๊อกล่าวไว้ใน *คัมภีร์กวีนิพนธ์* ว่า “สุภาพบุรุษพูดอย่างสง่างามโดยไม่เสียใจ และสุภาพบุรุษมีความสง่างามโดยไม่ต้องร้องขอจากผู้อื่น”

ในแนวคิดนี้ “ความสง่างาม” มักสัมพันธ์กับการประพฤติปฏิบัติตนและการศึกษาทางวัฒนธรรม การออกแบบปกหนังสือและการเข้าเล่มของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวสมัยราชวงศ์ชิง สะท้อนถึง การแสวงหาความสง่างามซึ่งสอดคล้องกับคุณค่าของลัทธิขงจื๊อที่มุ่งเน้น “ระเบียบ” และ “ประเพณีจารีต”

การจัดวางโครงแบบอักษรอย่างเป็นระเบียบ และการให้ความสำคัญกับลายเส้น รูปร่าง และรูปทรง ล้วนสะท้อนถึงสุนทรียภาพของลัทธิขงจื๊อที่แสวงหาความสมบูรณ์แบบและมาตรฐานทางศิลปะ

ภาพที่ 1 ผลงานตัวแทนหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวในสมัยราชวงศ์ชิง

(X. Cao, China, 2023)

ในสุนทรียภาพของลัทธิขงจื๊อ “คำหยาบคาย” ไม่ได้หมายถึงสิ่งที่เสื่อมเสีย แต่หมายถึงสิ่งที่สอดคล้อง กับสุนทรียภาพของสาธารณะและเข้าใจได้ง่าย “ความหยาบคาย” และ “ความสง่างาม” จึงมิใช่สิ่งตรงข้าม กัน หากแต่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

จากมุมมองของลัทธิขงจื๊อ ความหยาบคาย คือ ความสง่างามในอีกระดับหนึ่ง โดยพื้นฐานแล้ว “ความสง่างาม” คือ การเสริมสร้างและบรรเทาความหยาบคายให้กลมกลืน ลัทธิขงจื๊อเน้นการฝึกฝนตน และการพัฒนาศีลธรรม อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนทางอารมณ์ระหว่างผู้คน ความกลมกลืน ของความสัมพันธ์ทางสังคม และการส่งเสริมความสามัคคีในหมู่มนุษย์

ความประณีตและความงามของทักษะภาพพิมพ์แกะไม้โบราณ รวมถึงการออกแบบและความงามของการเข้าเล่ม ล้วนสะท้อนเสน่ห์แห่งสุนทรียภาพแบบจีนโบราณ ซึ่งแสดงให้เห็นพัฒนาการทางศิลปะและวัฒนธรรมของมนุษยชาติ (He, 2022)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากโจวสมัยราชวงศ์ชิงจากมุมมองของสุนทรียภาพทางวัฒนธรรม เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ร่วมสมัย โดยมีเป้าหมายสำหรับการพัฒนาผลงานศิลปะร่วมสมัยที่สะท้อนสุนทรียภาพของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากโจวสมัยราชวงศ์ชิง และแสดงถึงการบูรณาการระหว่างองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมกับศิลปะสมัยใหม่

6.2 แนวทางการบูรณาการองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย

วัฒนธรรมที่ปรากฏในผลงานศิลปะสะท้อนถึงอารยธรรมทางจิตวิญญาณของภูมิภาค การก่อเกิดของวัฒนธรรมใด ๆ จำเป็นต้องมีพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนา เพื่อให้สามารถสะท้อนคุณค่าทางสังคมและคุณค่าด้านมนุษยธรรมของวัฒนธรรมนั้นได้ (Wu, 2020)

ด้วยพัฒนาการของยุคสมัย ทักษะการแกะสลักไม้ของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หายากโจวสมัยราชวงศ์ชิง ได้กลายเป็นแรงบันดาลใจสำคัญสำหรับแนวทางปฏิบัติสร้างสรรค์ของศิลปินร่วมสมัย การผสมผสานเทคนิคดั้งเดิมเข้ากับรูปแบบศิลปะสมัยใหม่ ทำให้ศิลปินสามารถเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันผ่านผลงานที่หลอมรวมรูปแบบดั้งเดิมและร่วมสมัยเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน

ศิลปินยุคใหม่ได้ขยายขอบเขตการแสดงออกของเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้แบบดั้งเดิม โดยศึกษาเทคโนโลยีและงานฝีมือของการพิมพ์แกะไม้หายากโจว เพื่อซึมซับองค์ประกอบทางสุนทรียะอันเป็นเอกลักษณ์ การสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมบนพื้นฐานวัฒนธรรมดั้งเดิมจึงเป็นกระบวนการที่ทั้งน่าสนใจและท้าทาย

ภาษาภาพของวัฒนธรรมดั้งเดิมยังได้รับการยอมรับและปรับเปลี่ยนโดยศิลปินร่วมสมัยอย่างกว้างขวาง การตีความและการปรับแต่งองค์ประกอบทางการออกแบบจำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในสุนทรียภาพทางวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอกที่เป็นรูปธรรม เช่น แบบอักษร รูปแบบ รูปร่าง สี พื้นผิว และวัสดุ ตลอดจนองค์ประกอบภายในเชิงจิตภาพและจิตวิญญาณ เช่น ความคิด อารมณ์ เทคนิค ความงาม และวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่แตกต่างกันย่อมมีวิธีการจัดการที่ต่างกันไป แนวคิดด้านการสร้างสรรค์ดำเนินไปใน 2 ทิศทาง ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงจาก “นามธรรม” ไปสู่การประยุกต์ใช้องค์ประกอบด้านรูปแบบภายนอก และ 2) การเปลี่ยนแปลงจาก “รูปธรรม” ไปสู่การประยุกต์ใช้เชิงวัฒนธรรมและสุนทรียภาพ

ในกระบวนการสร้างสรรค์ ศิลปินสามารถนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์และบูรณาการเข้ามาผสมผสานกับการออกแบบและผลงานสร้างสรรค์อื่น ๆ พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราวผ่านผลงาน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและยุคสมัย

ในด้านการประยุกต์ใช้วัสดุ เทคนิค และแนวคิดการออกแบบใหม่ ๆ สามารถเชื่อมโยงได้อย่างหลากหลาย เช่น การผสมผสานวัสดุเรียบง่ายแบบดั้งเดิมเข้ากับวัสดุที่มีนวัตกรรมร่วมสมัย หรือการนำองค์ประกอบภาพแบบดั้งเดิมมาปรับใช้กับศิลปะการจัดวาง (Installation art) ร่วมสมัย

การสร้างสรรคในลักษณะนี้จึงเปรียบเสมือน “บทสนทนาระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับศิลปะร่วมสมัย” ซึ่งช่วยเน้นคุณค่าร่วมสมัยของวัฒนธรรมดั้งเดิมผ่านแนวทางต่าง ๆ เช่น การสร้างความแตกต่างหรือความกลมกลืน การเคารพในรากเหง้าวัฒนธรรมดั้งเดิม พร้อมทั้งกล้าที่จะก้าวข้ามความคุ้นชิน เพื่อสร้างผลงานที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และมีความลึกซึ้ง ช่วยเติมพลังให้วัฒนธรรมดั้งเดิมกลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง และมอบประสบการณ์ใหม่ในบริบทสังคมร่วมสมัย

ความต้องการผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ร่วมสมัยอาจแตกต่างกันตามตลาดและกลุ่มเป้าหมาย โดยทั่วไปกลุ่มสำคัญ คือ ตลาดสะสมผลงานศิลปะ ซึ่งนักสะสมจำนวนหนึ่งมีความสนใจในงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์ โดยเฉพาะผลงานแกะสลักเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนภูมิหลังและอัตลักษณ์ของศิลปิน (Zhou, 2020) งานหัตถกรรมเชิงวัฒนธรรมเหล่านี้มักมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงเป็นที่ต้องการของนักสะสมศิลปะ นอกจากนี้ กิจกรรมทางวัฒนธรรมและนิทรรศการยังเปิดโอกาสให้มีการจัดแสดงและเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์สู่สาธารณะอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ความต้องการผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ร่วมสมัยขับเคลื่อนด้วยแรงบันดาลใจจากการแสวงหา “เอกลักษณ์ หัตถกรรม และวัฒนธรรมดั้งเดิม” ควบคู่กับ “ความรักในศิลปะและความคิดสร้างสรรค์” ดังนั้น การสร้างผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ร่วมสมัยจึงสามารถส่งเสริมพลังชีวิตใหม่ให้แก่องค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิม สนับสนุนการเผยแพร่ความรู้ทางวัฒนธรรม และช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมในยุคปัจจุบัน

6.3 การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ “แสงแห่งความประทับใจ”

การสร้างสรรคผลงานศิลปะ “แสงแห่งความประทับใจ” เป็นหนึ่งในกระบวนการสำรวจการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่โดยผสมผสานศิลปะโบราณเข้ากับวิถีชีวิตร่วมสมัย และนำเสนอประสบการณ์ทางภาพและประสาทสัมผัสแบบใหม่ผ่านเทคนิคการออกแบบสมัยใหม่

ผลงานศิลปะ “แสงแห่งความประทับใจ” มีแนวคิดการสร้างสรรคจากหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจวในสมัยราชวงศ์ซิง โดยได้รับแรงบันดาลใจจากแผ่นแกะสลักและอุปกรณ์การแกะสลัก ผู้วิจัยได้ผสมผสานวัฒนธรรมโบราณเข้ากับศิลปะการจัดแสงร่วมสมัยผ่านการสังเคราะห์องค์ประกอบทางศิลปะ

และสุนทรียภาพทางวัฒนธรรม ผลงานใช้วิธีการประกอบวัสดุที่ผสมผสานระหว่างโลหะและไม้ รวมถึงอะคริลิก กระดาษ และไม้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.3.1 แนวคิดของการออกแบบ

“แสงแห่งความประทับใจ” เป็นผลงานศิลปะจัดวางร่วมสมัย (Assemblage) หรือการประกอบวัสดุต่างชนิดเข้าด้วยกัน การสร้างสรรค์ร่วมสมัยหมายถึง การสร้างสรรค์ที่ใช้แนวคิดหรือรูปแบบร่วมสมัย

ในกระบวนการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากการชมผลงานจัดแสงของศิลปินชาวฝรั่งเศส คือ Philippe Parreno จึงเกิดแนวคิดในการผสมผสานโคมไฟเข้ากับศิลปะ โดยใช้เทคโนโลยีและวัสดุใหม่ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ผสมผสานระหว่างศิลปะและการใช้งานได้อย่างลงตัว

แนวคิดการออกแบบของผลงาน “แสงแห่งความประทับใจ” ได้รับแรงบันดาลใจจากแผ่นแกะสลักและอุปกรณ์การแกะสลัก ผู้วิจัยจึงผสมผสานวัฒนธรรมโบราณเข้ากับการจัดแสงร่วมสมัย ผ่านการประกอบวัสดุที่ผสมผสานระหว่างอะคริลิก ไม้ และโลหะ เพื่อสร้างประสบการณ์ทางศิลปะเสมือนการเดินทางในความฝัน

การออกแบบโคมไฟได้รับแรงบันดาลใจจากการศึกษาทักษะเชิงศิลป์ของภาพพิมพ์แกะไม้ ตลอดจนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในผลงานศิลปะ การออกแบบนี้ไม่เพียงเป็นโคมไฟที่ใช้งานได้จริงเท่านั้น แต่ยังเป็นงานศิลปะจัดวางที่เปี่ยมไปด้วยความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางศิลปะ โดยผสมผสานแสง เงา และการแกะสลักไม้ไว้อย่างกลมกลืนผ่านการต่อวัสดุเข้าด้วยกัน เพื่อมอบความสุขทางภาพและจิตวิญญาณแก่ผู้ชมในเวลาเดียวกัน

6.3.2 วัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงาน “แสงแห่งความประทับใจ” ผสมผสานวัสดุอะคริลิก ไม้ และโลหะ เพื่อนำเสนอประสบการณ์ทางสุนทรียภาพอันเป็นเอกลักษณ์ แรงบันดาลใจในการออกแบบมาจากการสังเกตธรรมชาติและวิถีชีวิต รวมถึงความเข้าใจในคุณลักษณะของวัสดุ

การวิจัยในอนาคตสามารถต่อยอดด้วยการศึกษาแนวทางการผสมผสานและออกแบบโครงสร้างของวัสดุที่แตกต่างกัน เพื่อขยายขอบเขตการใช้งานของอุปกรณ์ให้แสงสว่าง ทั้งในด้านการตกแต่งภายในและการสร้างบรรยากาศเชิงศิลป์ เพิ่มความเป็นไปได้ด้วยนวัตกรรมการออกแบบ

การต่อวัสดุไม้และอะคริลิกเข้าด้วยกันสะท้อนความแตกต่างเชิงสุนทรียภาพ วัสดุไม้มีพื้นผิวและสีสันทันเป็นธรรมชาติ แสดงถึงความงามของธรรมชาติ ส่วนอะคริลิกมีความโปร่งใสและเงางาม สื่อถึงความทันสมัยและเทคโนโลยี การผสมผสานวัสดุทั้งสองชนิดจึงสร้างความแตกต่างทางสายตาที่น่าสนใจ และกระตุ้นให้ผู้ชมสำรวจความหมายของวัสดุในเชิงศิลปะ

การผสมผสานวัสดุไม้และอะคริลิกยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่าง “ประเพณีและความทันสมัย” “ธรรมชาติและการประดิษฐ์” รวมถึงแนวคิดที่ว่าด้วยการบูรณาการทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณแห่งยุคสมัย

การออกแบบอุปกรณ์ให้แสงสว่างไม่เพียงคำนึงถึงความงามเชิงรูปทรงแบบคงที่ แต่ยังให้ความสำคัญกับ “เงา” ที่เกิดจากแสง คุณสมบัติการโปร่งแสงของอะคริลิกช่วยให้แสงทะลุผ่านและสร้างเงาที่นุ่มนวล เพิ่มความลึกให้กับพื้นที่ และเสริมบรรยากาศทางศิลปะให้มีมิติยิ่งขึ้น

การผสมผสานระหว่างวัสดุไม้และอะคริลิกจึงไม่เพียงสร้างความงามเชิงรูปทรง แต่ยังสร้าง “พลวัตของการเคลื่อนไหว” ในเชิงศิลปะ ทำให้พื้นที่มีชีวิตชีวาและเต็มไปด้วยอารมณ์ทางศิลปะ

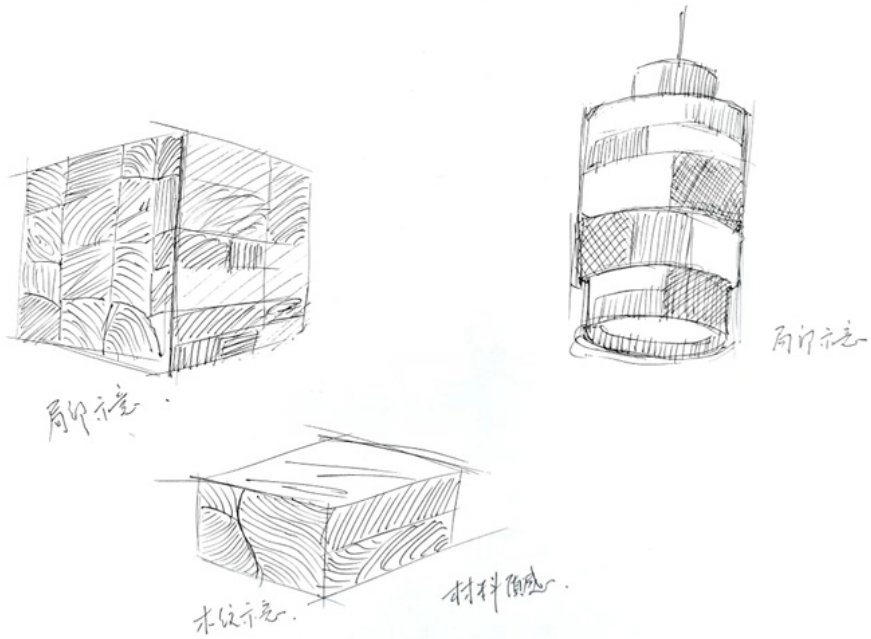
ในด้านโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้แนวคิดการออกแบบแบบเรียบง่าย ซึ่งไม่เพียงเน้นความสวยงามของวัสดุ แต่ยังคำนึงถึงความมั่นคงและประโยชน์ใช้สอย การใช้โครงสร้างแบบ “ร่องและเดือย” หรือเทคนิคการเชื่อมต่อที่มองไม่เห็น ช่วยให้ผลงานดูเรียบเนียนและกลมกลืน สอดคล้องกับความงามตามแนวคิด “น้อยแต่มาก (Less is more)” ที่ตอบสนองต่อสุนิยมในสังคมสมัยใหม่

สำหรับตำแหน่งการติดตั้งไฟ แสงถูกออกแบบให้ส่องผ่านพื้นผิวอะคริลิก เพื่อสร้างแสงและเงาในอุดมคติ แนวคิดการออกแบบที่เรียบง่ายแต่มีฟังก์ชันครบถ้วนนี้ ทำให้ผลงาน “แสงแห่งความประทับใจ” มีทั้งคุณค่าทางสุนทรียภาพและคุณค่าในการใช้งานจริง สะท้อนการบูรณาการอย่างลงตัวของระหว่างความงามและประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

6.3.3 ผลงานสร้างสรรค์ “แสงแห่งความประทับใจ”

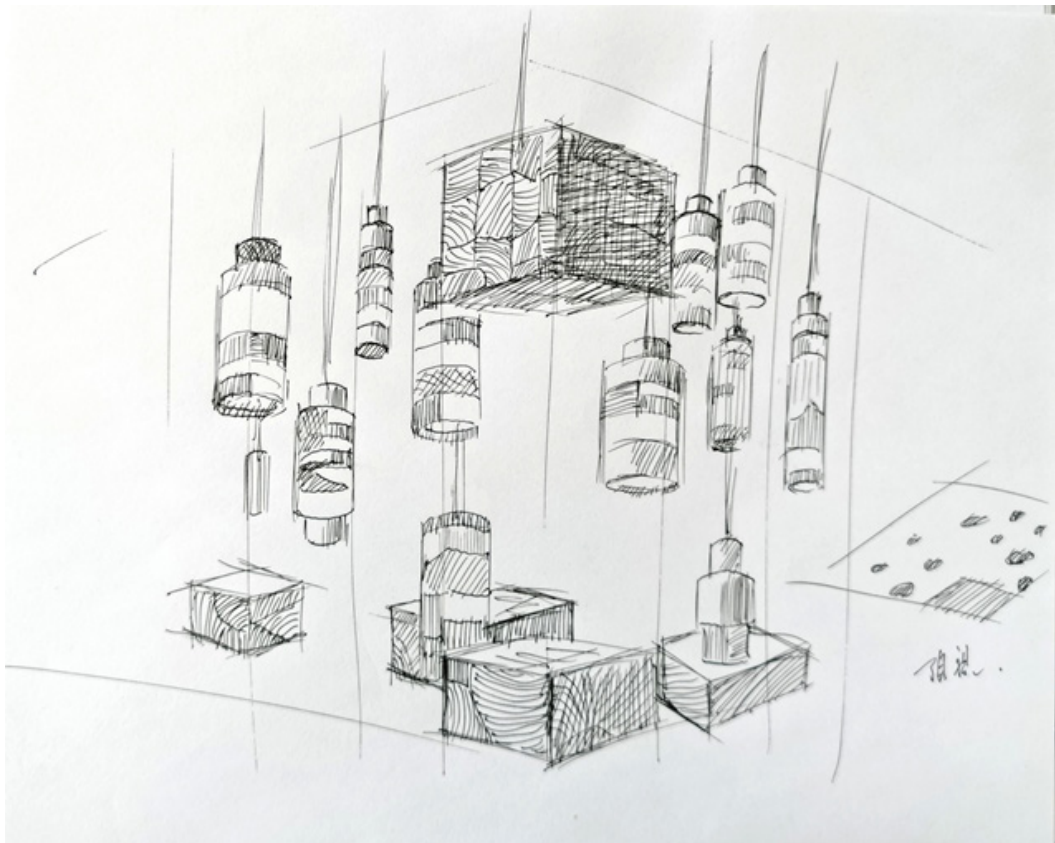
แนวคิดการออกแบบของโคมไฟศิลปะจัดวางชุด “แสงแห่งความประทับใจ” นำเสนอประสบการณ์ทางสุนทรียภาพผ่านการผสมผสานระหว่างความทันสมัยและวัฒนธรรมดั้งเดิม เทคโนโลยีและธรรมชาติ ซึ่งเป็นการตีความคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมในรูปแบบร่วมสมัย สะท้อนวิถีคิดของนักออกแบบที่เชื่อมโยงศิลปะแบบดั้งเดิมเข้ากับชีวิตในสังคมปัจจุบัน

ผลงานชุดนี้จึงมีทั้งคุณค่าทางศิลปะและคุณค่าทางการออกแบบ สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพร่วมสมัย และส่งเสริมแนวทางการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในสังคมยุคใหม่

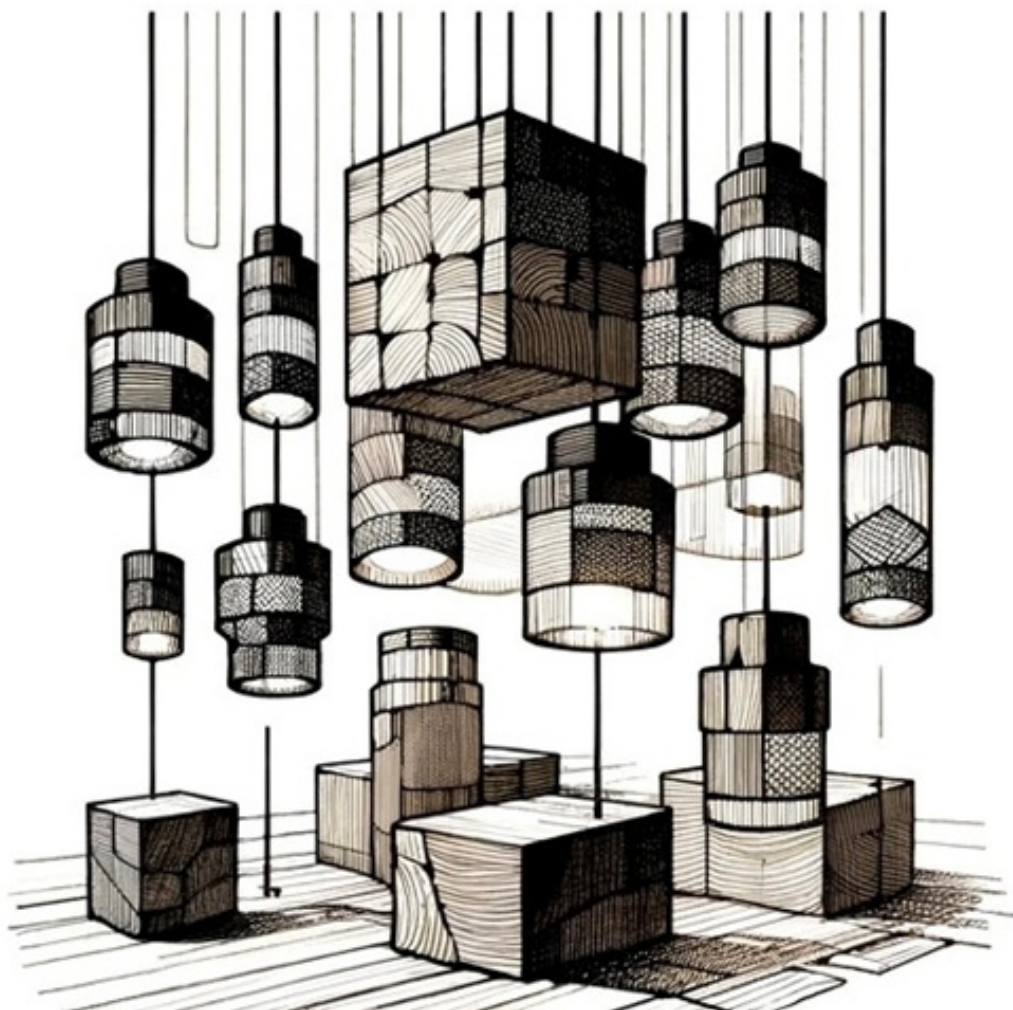
ภาพที่ 2 ภาพร่างแบบแยกส่วนของผลงานคอมพิวเตอร์ศิลปะจัดวางชุด “แสงแห่งความประทับใจ”

(X. Cao, China, 2023)

ภาพที่ 3 ภาพร่างของผลงานคอมพิวเตอร์ศิลปะจัดวางชุด “แสงแห่งความประทับใจ”

(X. Cao, China, 2023)

ภาพที่ 4 ภาพร่างแบบสามมิติของผลงานโคมไฟศิลปะจัดวางชุด “แสงแห่งความประทับใจ”

(X. Cao, China, 2023)

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

ความวิจิตร งดงาม และความหมายแฝงในผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิง สะท้อนให้เห็นถึงความงามภายในของวัฒนธรรมจีนดั้งเดิม ด้วยเส้นสายที่ละเอียดอ่อน องค์ประกอบภาพที่กระชับ และการใช้สีที่สง่างาม แสดงให้เห็นถึง “ความงามที่ซ่อนอยู่ภายใน”

ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับผลงานหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิง มีอิทธิพลต่อแนวคิดทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ และรสนิยมทางสุนทรียภาพ ทำให้หนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ราชวงศ์ชิงมีรูปแบบและนัยยะทางศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้เกิดแรงบันดาลใจสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานเชิงวัฒนธรรมร่วมสมัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์เชิงทฤษฎี รวมถึงการทดลองเชิงสร้างสรรค์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 การบูรณาการสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมและศิลปะสมัยใหม่

งานวิจัยนี้เผยให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้หยางโจว ในสมัยราชวงศ์ชิง โดยเฉพาะในมิติของวัฒนธรรมดั้งเดิมและแนวความคิดเชิงวิชาการที่ถูกรวบรวมไว้ในรูปแบบผลงานศิลปะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า การบูรณาการสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเข้ากับศิลปะสมัยใหม่ ไม่เพียงช่วยเสริมสร้าง “ความมั่นใจทางวัฒนธรรม” (Cultural Confidence) แต่ยังเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบและเลือกใช้วัสดุอย่างมีเอกลักษณ์ (Wang, 2024)

การผสมผสานดังกล่าวสามารถรักษาและสืบทอดแก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิม ขณะเดียวกันก็เปิดพื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะใหม่ ๆ ที่ลึกซึ้งและมีคุณค่าต่อสังคมยุคใหม่

7.2 แนวทางการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยจากวัฒนธรรมดั้งเดิม

จากการศึกษาพบว่า ภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิงสามารถใช้เป็นสื่อผสมผสานระหว่างศิลปะและเทคโนโลยี เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้ศิลปินร่วมสมัย

ในงานศิลปะ ทุกคนต่างมีมุมมองและข้อมูลเชิงลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ศิลปินจึงสามารถสร้างองค์ประกอบดั้งเดิมขึ้นใหม่ ผ่านกระบวนการตีความ การรับรู้ และการใช้เหตุผลเชิงสุนทรียภาพ (Zhou, 2020)

ด้วยการตีความและบูรณาการองค์ประกอบดั้งเดิมเข้าสู่บริบทใหม่ ศิลปินร่วมสมัยสามารถสำรวจแนวทางใหม่ในการผสมผสานวัฒนธรรมโบราณกับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ ซึ่งช่วยส่งเสริม “นวัตกรรมทางรูปแบบ” และ “นวัตกรรมทางแนวคิด” (Form & Conceptual Innovation) ในการแสดงออกทางศิลปะ

7.3 การสร้างสรรค์ผลงานที่ผสมผสานความดั้งเดิมและองค์ประกอบสมัยใหม่

วัสดุสามชนิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานโคมไฟศิลปะจัดวางชุด “แสงแห่งความประทับใจ” ได้แก่ วัสดุกระดาษที่ใช้ในหนังสือ แผ่นไม้ และโลหะซึ่งเป็นเครื่องมือแกะสลัก เนื่องจากกระดาษที่ใช้ในหนังสือมีความเปราะบางและไม่คงทน จึงใช้อะคริลิกเป็นวัสดุทดแทน

วัสดุถูกขึ้นรูปและประกอบเข้าด้วยกันผ่านเทคนิค “การแกะสลักด้วยเลเซอร์” ซึ่งเป็นวิธีการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ สะท้อนการตีความ “จิตวิญญาณแห่งสุนทรียภาพ” ของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้แบบดั้งเดิมจากมุมมองร่วมสมัย

ผลงานชุดนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการผสมผสานศิลปะแบบดั้งเดิมเข้ากับชีวิตในสังคมปัจจุบัน ผ่านการสร้างสรรค์ที่เน้นการนำองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้ในศิลปะสมัยใหม่ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึง “ศักยภาพของศิลปะและการออกแบบ” ในการส่งเสริมความกลมกลืนระหว่างความดั้งเดิมและองค์ประกอบสมัยใหม่

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะทางทฤษฎี

งานวิจัยนี้เริ่มต้นการศึกษาจากมุมมองของสุนทรียศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ โดยคัดเลือกผลงานที่เป็นตัวแทนของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้ และเรียบเรียงจากแง่มุมของ “รูปแบบ” ไปสู่ “ความหมายแฝง” เพื่อสำรวจลักษณะเฉพาะทางสุนทรียภาพและวัฒนธรรมที่ซ่อนอยู่ภายใน

กระบวนการศึกษาครอบคลุมทั้งการวิเคราะห์ความรู้สึกทางสุนทรียภาพ ตามหลักการสุนทรียศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ การวิเคราะห์สาเหตุของความงามและคุณค่าทางสุนทรียะ และการรับรู้เชิงสุนทรียภาพในกรอบแนวคิดดังกล่าว

เมื่อดำเนินการสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ได้เกิดการผสมผสานระหว่างรูปแบบสุนทรียภาพแบบดั้งเดิมและแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ร่วมสมัย ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

จากการวิจัยทั้ง 3 ด้านนี้ ทำให้เข้าใจลักษณะพิเศษและความสำคัญของหนังสือภาพพิมพ์แกะไม้สมัยราชวงศ์ชิงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้วยคุณค่าอันล้ำค่าของผลงานโบราณ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความสนใจและการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในด้านการนำทักษะภาพพิมพ์แกะไม้ เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและนิทรรศการทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์องค์ความรู้ดั้งเดิมอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังควรสนับสนุนให้นักวิชาการและศิลปินร่วมสมัยดำเนินการวิจัยเชิงลึกและครอบคลุมมากขึ้น ในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการแนวทางการวิจัยจากหลายสาขาวิชา เช่น ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนา “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม”

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยในอนาคต

การทำงานวิจัยในอนาคตสามารถสำรวจวิธีการที่หลากหลายมากขึ้นในด้านการบูรณาการวัฒนธรรมดั้งเดิมและศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้เพิ่มเติมในการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่

แนวทางดังกล่าวไม่เพียงจำกัดอยู่ในสาขาทัศนศิลป์ แต่ยังสามารถขยายไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาปัตยกรรม สื่อดิจิทัล และการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายและพัฒนานวัตกรรมจากรากวัฒนธรรม

การผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับธุรกิจสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Product) ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ และกลายเป็นผลผลิตทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สำคัญ (Lin, 2023)

นอกจากนี้ การวิจัยแบบสหวิทยาการยังสามารถใช้เป็นกลไกในการรวบรวมนักวิจัยจากสาขาต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะ การออกแบบ และเทคโนโลยี เพื่อหารือแนวทางการบูรณาการทักษะแบบดั้งเดิมในบริบทสังคมร่วมสมัย

พร้อมทั้งสำรวจแนวทางการพัฒนาและนวัตกรรมทักษะดั้งเดิม ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งจะเปิดเส้นทางใหม่ในการสืบทอดและต่อยอดวัฒนธรรมดั้งเดิมในอนาคต

9. รายการอ้างอิง

- He, Y. C. (2022). *Aesthetic study of ancient Chinese book carving and printing* (Doctoral dissertation). Nanjing Arts Institute, China. Retrieved November 22, 2023, from <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CDFDLAST2023&filename=1022692236.nh>
- Lin, X. Y. (2023). Cultural creative product design from the perspective of design aesthetics. *Toy World*, (6), 119-121.
- Shao, J. (2012). Study on the classical cultural imagery of the “Slender West Lake” plant landscape in Yangzhou and its relationship with various social classes in Yangzhou. *Green Technology*, (4), 82-84.
- Wang, C. N. (2024). The integration of traditional culture and modern design concepts in Chinese art design. *Journal of Anyang Institute of Technology*, (1), 116-119. doi:10.19329/j.cnki.1673-2928.2024.01.026
- Wu, Y. (2020). *An overview of the development history of Yangzhou woodblock printing*. China: Blue Platform Inside and Outside.
- Yang, Y. D. (2006). *Ancient Chinese book binding*. Shanghai, China: People’s Fine Arts Publishing House.
- Zhou, W. (2020). How to judge the value of artworks. *Chinese Art*, (1), 6-13.